

21. YÜZYIL BECERİLERİ AÇISINDAN HAYAT BİLGİSİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Evaluation of Life Sciences Course Curriculum in Terms of 21st Century Skills

Doç.Dr. Cevat EKER

Bülent Ecevit Üniversitesi, Ereğli Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Zonguldak/Türkiye

ORCID: 0000-0003-4215-1854

Merve KURUM

Bülent Ecevit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak/Türkiye

ORCID: 0000-0002-7300-4569

Cite As: Eker, C. & Kurum, M. (2021). "21. Yüzyıl Becerileri Açısından Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programının Değerlendirilmesi", International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 7(46): 1211-1221

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, hayat bilgisi dersi (1-3) öğretim programı kazanımlarını 21. yy becerileri açısından incelemektir. Araştırmada incelenen doküman, ilkököl hayat bilgisi dersi öğretim programıdır. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılarak yapılmış ve elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi ile çözümlenmiştir. Verilerinin analizinde hata olasılığını azaltmak için uzman görüşüne başvurulmuştur. Araştırma sonucunda 1.sınıf hayat bilgisi dersi (1-3) öğretim programında 21. yüzyıl becerilerinden eleştirel düşünme, problem çözme, iletişim ve işbirliği, bilgi okuryazarlığı, girişimcilik ve öz-yönetim, sosyal ve kültürlerarası, liderlik ve sorumluluk becerilerine öncelikli olarak yer verildiği, 2.sınıf hayat bilgisi dersi öğretim programında 21. yüzyıl becerilerinden yaratıcı düşünme, eleştirel düşünme, problem çözme, iletişim ve işbirliği, bilgi okuryazarlığı, esneklik ve uyum, girişimcilik ve özyönetim, sosyal ve kültürlerarası, üretkenlik ve sorumluluk, liderlik ve sorumluluk becerilerine yer verildiği, 3.sınıf hayat bilgisi dersi öğretim programında yaratıcı düşünme, eleştirel düşünme, problem çözme, iletişim ve işbirliği, bilgi okuryazarlığı, girişimcilik ve özyönetim, sosyal ve kültürlerarası, liderlik ve sorumluluk becerilerine öncelikli olarak yer verildiği görülmüştür. Ancak, hayat bilgisi dersi (1-3) öğretim programında yaratıcı düşünme, medya okuryazarlığı, bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı, esneklik ve uyum, üretkenlik ve sorumluluk becerilerine yönelik herhangi bir kazanıma yer verilmediği görülmüştür. Dolayısı ile öğretim programında yer alan kazanımların bu beceri gruplarına dengeli dağılımadığı belirlenmiştir. Araştırmanın bulguları doğrultusunda 21.yy becerilerinin öğretim programlarındaki kazanımlara dengeli bir biçimde dağıtılmasına ve daha fazla yer verilmesine yönelik öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: 21.yy becerileri, Hayat bilgisi dersi öğretim programı, Kazanım

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the objectives of life sciences course (1-3) curriculum in terms of 21st century skills. The document examined in the research is the curriculum of life sciences course of primary school. The research has been carried out with document analysis, one of the qualitative research methods and the obtained data was analyzed by descriptive analysis method. To reduce the possibility of error in the analysis of the data, expert opinion has been applied. As a result of the research, it has been seen that 21st century skills of critical thinking, problem solving, communication and cooperation, information literacy, entrepreneurship and self-management, social and intercultural, leadership and responsibility skills were primarily included in the first grade life sciences course curriculum. It has been seen that 21st century skills of creative thinking, critical thinking, problem solving, communication and cooperation, information literacy, flexibility and adaptability, entrepreneurship and self-management, social and intercultural, productivity and responsibility, leadership and responsibility skills were included in the second grade life sciences course curriculum. It has been seen that 21st century skills of creative thinking, critical thinking, problem solving, communication and cooperation, information literacy, entrepreneurship and self-management, social and intercultural, leadership and responsibility skills were included in the third grade life sciences course curriculum. However, it has been seen that the life sciences course (1-3) curriculum does not include any objectives containing creative thinking, media literacy, information and communication technologies literacy, flexibility and adaptability, productivity and responsibility skills. Therefore, it has been stated that the objectives in the curriculum were not equally distributed among these skill groups. According to the findings of the research, it has been suggested that 21st century skills to the objectives in the curriculum should be distributed balancedly and included more.

Key words: 21st century skills, life sciences course curriculum, objectives

1. GİRİŞ

İçinde bulunduğumuz yüzyılın getirdiği teknolojik yenilikler her alanda birçok değişimi de beraberinde getirmiştir. Kendini gösteren bu değişimlerin bireyden bağımsız olması beklenemez. Bireyler, günlük yaşamlarına uyum sağlayabilmek için farklı beceri alanlarına ihtiyaç duymaktadır. Bilim ve teknoloji alanında her geçen gün devrim niteliğinde çalışmalar yapılmakta; değişen dünya düzenine uyum sağlayabilmek için meslekler yenilenmektedir. Günümüzde bireylerin derinlemesine düşünebilmesi, sorunları yaratıcı biçimde çözümlenebilmesi, işbirliği halinde çalışabilmesi, farklı kaynakları kullanarak açık ve anlaşılabilir şekilde iletişim kurabilmeleri, gerektiğinde inisiyatif ele alıp ve edindiği bilgileri analiz

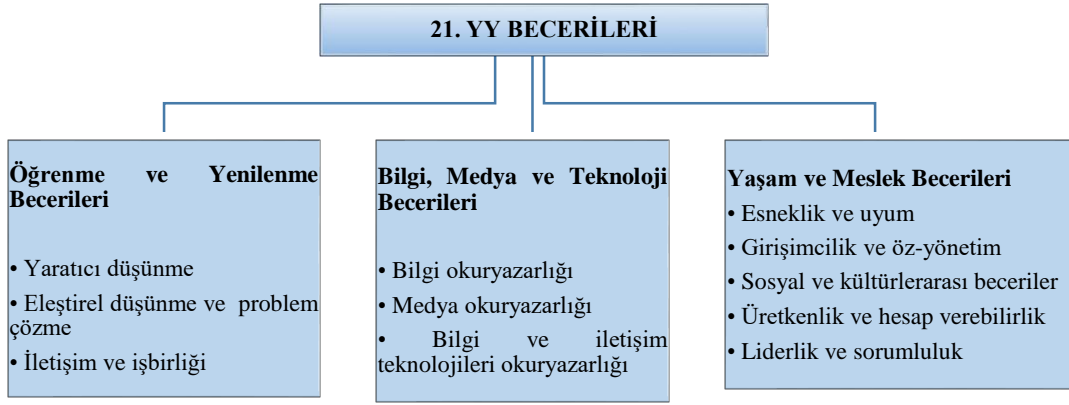
edip günlük yaşamında kullanabilmeleri, neredeyse her alanda karşımıza çıkan teknolojiyi hayatının bir parçası haline getirebilmeleri önemli görülmektedir.

Toplumdaki değişiklikler birçok kişi ve kurumu etkilemektedir. Bu değişikliklerden etkilenen kurumlardan biri de eğitimidir. Yaşanan değişimler eğitsel açıdan da bazı değişimleri beraberinde getirmektedir. Bu değişimlere paralel olarak bireylerin iş yaşamlarında ve toplumda kendilerini gerçekleştirebilmeleri için sahip olmaları gereken yeterlilikler 20.yüzyılda beklenen becerilere göre farklılık göstermekte ve 21.yüzyılda beklentiler de değişmektedir. Bireylerin, yaşamlarını sürdürdükleri yüzyılın beklentilerine cevap vermeleri için gerekli olan beceriler günümüzde 21. yüzyıl becerileri olarak adlandırılmaktadır. Wagner(2008)'e göre 21.yy becerileri eleştirel düşünme ve problem çözme, işbirliği ve liderlik, kıvrak zeka ve uyum sağlama, girişimcilik, etkili sözlü ve yazılı iletişim, bilgiye erişebilme ve analiz edebilme, merak ve hayal gücü kategorileri ile sınıflandırılmakta ve "hayatta kalma becerileri" olarak nitelendirilmektedir. 21.yy becerileri; düşünme, okuma, yazma, yorumlama ve sentez becerilerini kapsamanın yanı sıra çağın getirdiği tüm değişim ve yenilikleri kavramayı, değişimin sıradanlığını öğrenmeyi temele alır(Geisinger, 2016). Bireyler bu yüzyılın beklentilerini karşılayabilmek için bilgi karmaşasına eleştirel bakabilmeli, sorunlara çözüm odaklı yaklaşıp gerektiğinde işbirliği yapabilmeli, dijital ortamda ya da yazılı ve sözlü her alanda bilgiye ulaşabilmeli ve merakını hep aktif tutabilmelidir. Değişen toplumsal yapıya uyum sağlayabilen, zamanı etkili ve verimli kullanabilen, teknoloji sayesinde artan ve ulaşılması kolaylaşan bilgilerin analizini gerçekleştiren, sosyal ve kültürel farklılıklara aldırış etmeden etkin çalışıp, üretim yapabilen ve tüm bunların sorumluluğunu üstlenebilen bireyler 21.yüzyılın beklentilerine uyum sağlayabilecektir.

Bilgi ve beceri alanındaki gelişmeler doğrultusunda 21.yy becerilerine dair birçok sınıflama ve adlandırma bulunmaktadır. Yapılan çalışmalar incelendiğinde OECD (2018), yaptığı proje doğrultusunda 21.yy becerilerini dönüşümcü yeterlikler adı altında sınıflamış; bilgi, beceri, tutum ve değerlerin bir arada olması gerektiğini belirtmiştir. OECD sınıflaması analiz edildiğinde, hayatın her alanında yenilikçi fikirler ortaya koymak, sorumluluk almak, problem çözebilmek ve öz-düzenleme yapabilmek; bireylerin farklı durumlarla karşılaştıklarında bilgilerini kullanabilmeleri için 21.yy'da ihtiyaç duyacağı becerilerden birkaçıdır (Cansoy, 2018).

Bir başka sınıflama olan Dünya Ekonomik Formu Raporu (2015)'na göre öğrenciler; 21.yy becerileri kapsamında temel okuryazarlıklar, yetkinlikler ve kişisel özellikler olmak üzere üç temel başlık altında 16 beceriye hâkim olmalıdır. Bu çağda bireyler sadece yazılı kavramları ve sembolleri okuyup anlamakla yetinmeyip bununla beraber teknoloji okuryazarı olmalıdır ve bu beklenti artık DEF raporuna göre 21. yy becerileri kapsamında temel okuryazarlık becerisi ile ilişkilendirilmektedir (Yalı,2021). 21.yy becerilerinden eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, iletişim ve iş birliği yetkinlikler beceri başlığının içeriğini tamamlarken; girişimcilik, merak, kararlılık, uyum sağlama, liderlik ve kültürel farkındalık ise kişisel özellikler beceri başlığının içeriğini tamamlamaktadır.

Bu ifadeler ek olarak 21.yy becerileri ilgili ATSC21 beceriler çerçevesi, MEB (Milli Eğitim Bakanlığı) 21.yy öğrenci profili, 21.yy öğrenme çerçevesi (P21), NRC (National research council) beceriler çerçevesi, Beers yeterlilik çerçevesi, NCREEL beceriler çerçevesi (The North Central Regional Educational Laboratory), Ulusal Eğitim Teknolojileri Standartları (NETS) ve Uluslararası Eğitim Teknolojileri Derneği beceri çerçevesi olmak üzere farklı bakış açıları ile sınıflamalar bulunmaktadır. Bu sınıflamalar kapsamında bireyde bulunması gereken 21.yy becerilerine ilişkin ortak yargı; bireyin iş birliği yapabilmesi, iletişim becerilerini kullanabilmesi ve problem çözebilmesi yönündedir. Yapılan araştırmalar ve sınıflamalar içerisinde en ayrıntılı ve en kapsamlı olması sebebiyle literatürde 21.yy becerilerine ilişkin genel olarak kabul edilen sınıflama, Partnership for 21st Century Skills (P21) tarafından yapılan çalışmadır(Dede,2010). P21'e göre beceriler; üç ana kategori ve toplam on bir beceri olmak üzere sınıflandırılmıştır. Yapılan sınıflama aşağıdaki şekil 1'de yer almaktadır.

Şekil 1. 21.yy becerileri (The Partnership for 21st Century Learning (P21, 2019)

Şekil 1 incelendiğinde 21.yy becerilerinin üç ana kategoriye ayrıldığı ve her kategorinin kendi içinde farklı becerilere yer verdiği görülmektedir. 21. Yy becerileri içerik ve temaları (P21,2019; Trilling ve Fadel, 2009; Wrahatnolo ve Munoto, 2018) şöyle tanımlanmaktadır;

Öğrenme ve Yenilenme Becerileri: Bireylerin 21.yüzyılda iş ve sosyal ortamlarda uyum sağlayabilmek için ihtiyaç duyduğu becerilerdir. Karmaşıklaşan bilgilerin analizini yapabilmeyi, bilgiler arası ilişki kurabilmeyi ve çalışma ortamında gerekli iletişim becerilerini doğru ve etkili kullanabilmeyi gerektirir. Bu beceri alanına sahip bireyler analiz ettikleri bilgilerden çıkarımlarda bulunur, çıkarımları doğrultusunda özgün fikirleri ile çözüm önerileri sunabilir. Öğrenme ve yenilenme becerileri yaratıcı düşünme, eleştirel düşünme ve problem çözme, iletişim ve işbirliği becerilerinden oluşmaktadır.

- ✓ **Yaratıcı Düşünme:** Bireylerin bulunduğu ortamda, yeniliği kabul edip özgün fikirleriyle yeniliği destekleyebilme, beyin fırtınası gibi pek çok fikir üretme tekniğine hakim olabilme becerisidir.
- ✓ **Eleştirel Düşünme ve Problem çözme:** Bireylerin karşılaştığı farklı türdeki sorunları sorgulayarak, yenilikçi yollarla çözebilmesini ve farklı bakış açılarını içeren çözümler üretebilme becerisidir.
- ✓ **İletişim ve İşbirliği:** Bireylerin bir amaç doğrultusunda birden fazla medya ve teknolojiye yararlanarak yazılı ya da yazılı olmayan biçimde etkileşim kurabilme becerisidir.

Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri: Bireyler toplumsal yaşama uyum sağlayabilmek için bilgi, medya ve teknoloji becerilerini en doğru ve aktif biçimde kullanmalıdır. Çok fazla bilginin bir arada olduğu teknolojik ortamlarda araştırma yapabilmeyi, doğru ve yanlış bilgiyi ayırt edebilmeyi ve ihtiyacı olan bilgiyi seçip kullanabilmeyi gerektirir. Bilgi, medya ve teknoloji becerileri bilgi okuryazarlığı, medya okuryazarlığı, bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı becerilerinden oluşmaktadır.

- ✓ **Bilgi Okuryazarlığı:** Bireylerin veri elde edebileceği kaynaklara etkili erişim sağlayabilmesini, ulaştığı bilgileri anlamlandırabilmesini ve bu bilgileri özgün bir biçimde değerlendirebilmesini sağlayan beceridir.
- ✓ **Medya Okuryazarlığı:** Bireylerin medya mesajlarının oluşturulma nedenlerini anlayabilmesini ve sorgulayabilmesini, iletilerin bireyler tarafından nasıl algılandığını fark edebilmesini sağlayan beceridir.
- ✓ **Bilgi ve İletişim Teknolojileri Okuryazarlığı:** Bireylerin amaçları doğrultusunda eriştiği bilgileri düzenlemek, yorumlamak ve değerlendirmek için teknolojiyi bir araç olarak kullanabilmesini sağlayan beceridir.

Yaşam ve Meslek Becerileri: Bireylerin farklı yaşam koşulları karşısında uyum sağlayabilmesini, zamanını hedefleri ve ihtiyaçları doğrultusunda planlayıp yönetebilmesini ve toplumla uyum içinde yaşayabilmesini sağlayan becerilerdir. Bu becerilere sahip bireyler, bulunduğu gruplarda uyum içinde çalışabilir, farklılıkların normal olduğunu kabullenir ve zamanını amaçları doğrultusunda yönetebilir. Yaşam ve meslek becerileri esneklik ve uyum, girişimcilik ve öz-yönetim, sosyal ve kültürlerarası, üretkenlik ve hesap verebilirlik, liderlik ve sorumluluk becerilerinden oluşmaktadır.

- ✓ **Esneklik ve Uyum:** Bireylerin, bulunduğu gruplardaki farklı görüşleri anlayabilmesini ve belirsizliklere rağmen etkin bir şekilde uyum sağlayarak çalışabilmesini sağlayan beceridir.

- ✓ **Girişimcilik ve Öz-yönetim:** Bireylerin zamanı verimli ve etkili kullanabilmesini, sorumluluklarını önem sırasına koyabilmesini sağlayan beceridir.
- ✓ **Sosyal ve kültürlerarası:** Bireylerin kültürlerarası farklılıkları yenilikçi fikirler için kullanmasını ve farklı bakış açılarına karşı açık görüşlü olmasını sağlayan beceridir.
- ✓ **Üretkenlik ve Sorumluluk:** Bireylerin belirlenen ihtiyaçlar doğrultusunda ortaya ürün çıkarmasını ve ürün ortaya çıkarma sürecinde sorumluluk alabilmesini sağlayan beceridir.
- ✓ **Liderlik ve Sorumluluk:** Bireyleri bir amaca yönelik ikna edebilmesini, örnek olmasını ve etik davranış sergilemesini sağlayan beceridir.

Sınıflandırılan tüm bu beceriler 21.yüzyılın, gelecekte öğrencilerde bulunması gereken ve yaşamlarında gerekli olması beklenen becerileridir (P21, 2019). Öğrencilere ilköğretim programlarında yalnızca akademik eğitim değil değerler ve becerilerle bütünleştirilmiş bir bilgi akışı sağlanmaktadır. MEB (2011), Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi ile öğrencilere kazandırmayı hedeflediği becerileri; anadilde iletişim, dijital yeterlilik, öğrenmeyi öğrenme, yabancı dillerde iletişim, matematik yeterliliği, bilim ve teknoloji yeterliliği, inisiyatif alma ve girişimcilik algısı, sosyal ve kamusal yeterlikler, kültürel farkındalık ve ifade ediş olarak açıklamıştır. 21.yy becerilerinin beklentilerini karşılayan MEB'in belirlediği hedeflerin, öğretim programlarını daha güçlü kılması ve bireyi daha donanımlı hale getirmesi beklenmektedir. Binbaşıoğlu (2003)'na göre çocuğun bulunduğu çevreye aktif katılım göstermesi, toplumda bireylerin başarılı ve olumlu uyum sağlamasını hedefleyen ilk ders hayat bilgisi dersidir. Özellikle hayat bilgisi dersi öğretim programının perspektifini oluşturan değerler ve yetkinlikler incelendiğinde belirlenen sekiz yetkinliğin, 21.yy becerileri ile birçok noktada benzerlik gösterdiğini söyleyebiliriz. 21. yüzyıl becerilerinde, yaratıcı düşünmeye, eleştirel düşünmeye, işbirliği içinde çalışmaya, ihtiyacı olan bilgiyi doğru ve yerinde kullanmaya ve problem çözmeye vurgu vardır. 21. yüzyıl becerileri; bilmeyi değil bilgiye ulaşmayı ve bilgiyi kullanmayı, farklı kültürlerle saygı ve farklı kültürlerle bir arada yaşamayı kapsar. 21. yüzyıl becerilerinde iyi bir vatandaş yerine etkin bir vatandaş vurgusu vardır. Teknolojik araçları kullanabilme ve teknoloji okuryazarı olmak önemlidir. Bireysel ve toplumsal uyumun sağlanabilmesi için 21.yy gerektirdiği beceriler günlük hayatın akışına uyum sağlayabilmek için gereklilik haline geldiği açıktır. Bireylerin gerekli olan becerilere sahip olabilmesi, kendini tanıyabilmesi, sağlıklı ve güvenli bir yaşam sürebilmesi, doğaya ve çevreye duyarlı olabilmesi, araştırıp üretebilmesi ve öğrenmeyi öğrenme becerisi kazanabilmesi gibi birçok beceri hayat bilgisi dersi ile sağlanmaktadır (MEB,2018). Bireylerden sahip olmaları beklenen 21.yy becerileri ile hayat bilgisi dersi öğretim programının amaçları örtüşmektedir. Bu nedenle 21.yy becerilerinin hayat bilgisi dersi öğretim programında yer alan kazanımlarla bütünleşmesi programın işlevselliğini artıracaktır. Literatür taraması yapıldığında öğretim programlarının 21.yy becerileri açısından incelendiği farklı çalışmalar olduğu görülmektedir (Eker ve Akar Elekoğlu,2020; Bal, 2018; Çelebi ve Altuncu, 2019; Kurudayıoğlu ve Soysal, 2019; Belet-Boyacı ve Güner-Özer, 2019; Tuğluk ve Özkan,2019; Kalemkuş, 2021; Koçin ve Tuğluk, 2020). Bunun yanı sıra hayat bilgisi dersi öğretim programı kazanımlarının 21.yy becerilerinden birkaçı ele alınarak değerlendirildiği ve bütüncül bir değerlendirme yapılmadığı fark edilmiştir. Bu nedenle anlamlı ve nitelikli bir sonuca ulaşabilmek için tüm beceriler ele alınarak kazanımların değerlendirilmesi ile, program geliştirme çalışmalarına geri bildirim sağlayacağı ve alanda yapılacak olan yeni çalışmalara ışık tutacağı düşünülmektedir.

1.1. Araştırmanın Amacı ve alt problemler

Bu araştırmanın amacı, hayat bilgisi dersi (1-3) öğretim programı kazanımlarının 21.yüzyıl becerileri açısından değerlendirmektir. Araştırmanın amacı doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere cevaplar aranmıştır.

1. Hayat bilgisi dersi öğretim programının 1. Sınıf kazanımlarının 21.yy becerilerine göre dağılımı nasıldır?
2. Hayat bilgisi dersi öğretim programının 2. Sınıf kazanımlarının 21.yy becerilerine göre dağılımı nasıldır?
3. Hayat bilgisi dersi öğretim programının 3. Sınıf kazanımlarının 21.yy becerilerine göre dağılımı nasıldır?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Hayat bilgisi dersi (1-3) öğretim programı kazanımlarının 21. yüzyıl becerileri bakımından incelenmesi amacıyla gerçekleştirilen çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu ve olgular hakkında bilgi içeren yazılı

materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Doküman incelemesi; dokümanlara ulaşma, orijinalliği kontrol etme, dokümanları anlama, veriyi analiz etme ve veriyi kullanma olmak üzere beş aşamadan oluşmaktadır (Forster,1995; Yıldırım ve Şimşek, 2016).

2.2. Araştırmanın Veri Kaynağı

Araştırmanın veri kaynağı MEB 2018’ de yayınlanan hayat bilgisi dersi (1-3) öğretim programıdır. Araştırmada nitel araştırmanın amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemi kullanılmış ve Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı sayfasından (<https://mufredat.meb.gov.tr/Programlar.aspx>) ulaşılan hayat bilgisi dersi öğretim programı örneklem olarak seçilmiştir. Araştırmamızda incelenen Hayat Bilgisi dersi öğretim programının sınıflara ve ünitelere ait kazanımlarının dağılımı tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı kazanımlarının sınıfa ve ünitelere göre dağılımı

Ünite Adı	1.Sınıf		2.Sınıf		3.Sınıf	
	N	%	N	%	N	%
Okulumuzda Hayat	17	32.1	11	22.0	10	22.2
Evimizde Hayat	7	13.2	9	18.0	8	17.8
Sağlıklı Hayat	7	13.2	7	14.0	5	11.1
Güvenli Hayat	7	13.2	6	12.0	7	15.6
Ülkemizde Hayat	7	13.2	8	16.0	9	20.0
Doğada Hayat	8	15.1	9	18.0	6	13.3
Toplam Kazanım Sayısı	53	100	50	100	45	100

Tablo 1. incelendiğinde, hayat bilgisi dersi öğretim programında okulumuzda hayat, evimizde hayat, sağlıklı hayat, güvenli hayat, ülkemizde hayat ve doğada hayat olmak üzere 1. 2. ve 3. sınıfta toplam 6 ünite yer almaktadır. Bu ünitelerde yer alan toplam kazanım sayılarının 1. sınıfta 53, 2. sınıfta 50 ve 3. sınıfta 45 olduğu görülmektedir.

2.3. Güvenirlilik ve Geçerlik

Nitel araştırmalarda inandırıcılık, aktarılabilirlik, tutarlık ve teyit edilebilirlik kavramları araştırmanın geçerliği ve güvenirliliğinin sağlanması için önemli görülmektedir. Nicel araştırmalardan farklı olarak nitel bir araştırmada geçerliğin sağlanmasında, toplanan verilerin ayrıntılı bir şekilde rapor edilmesi ve araştırmacının sonuçlara nasıl ulaştığını açıklaması önemli ölçütlerden biridir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu sebeple araştırmada elde edilen bulgular, ayrıntılı bir şekilde rapor edilmiş ve daha sonra tartışılmıştır. Konu ile ilgili alan yazın incelemesi yapılarak kavramsal bir çerçeve oluşturulmuş ve bu kavramsal çerçeve doğrultusunda veriler elde edilerek araştırmanın inandırıcılığı artırılmaya çalışılmıştır.

2.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu araştırmanın verileri nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesine yoluyla elde edilmiştir. Araştırmada elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Analizden önce tematik bir çerçeve oluşturulmuştur. Çerçeve oluşturulurken hata olasılığını en aza indirmek için eğitim programları ve öğretimi anabilim dalından Doç. Dr. Unvanına sahip iki akademisyen, sınıf eğitimi anabilim dalından bir Dr. Öğr. Üyesinin ve bir ders öğretmeninin görüşleri alınmıştır. Betimsel analiz yönteminde veriler oluşturulan tematik çerçeveye göre işlenir, bulgular tanımlanır ve yorumlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Araştırmada elde edilen veriler, belirlenen stratejilere ve kodlara göre açıklanmaya, yorumlanmaya ve bu doğrultuda bir takım sonuçlara ulaşılmaya çalışılmıştır. Aşağıda tablo 2’de 21.yy becerilerine ilişkin yapılan kodlama belirtilmiştir. 2018 ilkökul hayat bilgisi dersi öğretim programında yer alan kazanımların, tabloda belirlenen 21. yy becerilerinin hangi alt başlığında yer aldığını belirlemek amacıyla tek tek incelemesi yapılmıştır. Bu inceleme sürecinde araştırmacılar 148 kazanımı birbirinden bağımsız incelemiştir.

Tablo 2: Veri Analizinde Kullanılan Kodlama Sistemi

21.YY BECERİLERİ	KODLAMA
A. Öğrenme ve Yenilenme Becerileri	A
✓ Yaratıcı düşünme	A1
✓ Eleştirel düşünme	A2
✓ Problem çözme	A3
✓ İletişim ve işbirliği	A4
B. Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri	B
✓ Bilgi okuryazarlığı	B1
✓ Medya okuryazarlığı	B2
✓ Bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı	B3

C. Yaşam ve Meslek Becerileri		C
✓	Esneklik ve uyum	C1
✓	Girişimcilik ve öz-yönetim	C2
✓	Sosyal ve kültürlerarası beceriler	C3
✓	Üretkenlik ve sorumluluk	C4
✓	Liderlik ve sorumluluk	C5

Tablo 2 incelendiğinde p21 sınıflamasında yer alan becerilerden öğrenme ve yenilenme becerileri a, yaratıcı düşünme a1, eleştirel düşünme a2, problem çözme a3, iletişim ve işbirliği a4; bilgi, medya ve teknoloji becerilerine b, bilgi okuryazarlığı b1, medya okuryazarlığı b2, bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı b3 ve yaşam ve meslek becerilerine c, esneklik ve uyum c1, girişimcilik ve öz-yönelim c2, sosyal ve kültürlerarası beceriler c3, üretkenlik ve sorumluluk c4, liderlik ve sorumluluk c5 şeklinde kodlama yapılmıştır. 21.yy becerilerinin yer aldığı kazanımlardan örnekler çalışmanın bulgular bölümünde verilmiştir. Kazanımlar hakkında detaylı bilgiyi sunabilmek için hayat bilgisi dersi öğretim programında belirlenen numaralandırma sisteminden yararlanılmıştır. Numaralandırma sisteminde belirlendiği gibi sınıf seviyesi, ünite numarası ve kazanım numarası aktarılmıştır.

3. BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmadan elde edilen bulgulara ilişkin sonuçlar şunlardır;

Araştırmanın birinci alt problemi “hayat bilgisi dersi öğretim programının 1. Sınıf kazanımlarının 21. yy becerilerine göre dağılımı nasıldır?” Şeklinde ifade edilmiştir. Buna bağlı olarak elde edilen veriler Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3: 1. Sınıf hayat bilgisi dersi kazanımlarının 21. Yy becerilerine göre dağılımı

21. YY BECERİLERİ	ÜNİTELER														
	Okulumuzda Hayat		Evimizde Hayat		Sağlıklı Hayat		Güvenli Hayat		Ülkemizde Hayat		Doğada Hayat		Toplam		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Öğrenme ve Yenilenme Becerileri	Yaratıcı düşünme	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	Eleştirel düşünme	1	3.3	1	3.3	1	3.3	1	3.3	-	-	2	6,6	6	20
	Problem çözme	1	3.3	-	-	-	-	1	3.3	-	-	-	-	2	6.6
	İletişim ve İşbirliği	6	20	2	6.6	-	-	1	3.3	2	6.6	-	-	11	37
Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri	Bilgi Okuryazarlığı	-	-	-	-	1	3.3	1	3.3	-	-	1	3.3	3	9.9
	Medya Okuryazarlığı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Bilgi ve İletişim	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Teknolojileri Okuryazarlığı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Yaşam ve Meslek Becerileri	Esneklik ve Uyum	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Girişimcilik ve Öz-Yönetim	1	3.3	2	6.6	2	6.6	-	-	-	-	-	-	5	16.6
	Sosyal ve Kültürlerarası	1	3.3	-	-	-	-	-	-	1	3.3	-	-	2	6.6
	Beceriler	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	Üretkenlik ve Sorumluluk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Liderlik ve Sorumluluk	1	3.3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3.3
Toplam		11	37	5	16.6	4	13.3	4	13.3	3	9.9	3	9.9	30	100

Tablo 3 incelendiğinde, 1.sınıf hayat bilgisi dersi öğretim programındaki kazanımlarda toplam 30 kazanımın 21. yy becerileri ile ilişkili olduğu görülmektedir. 1.sınıf öğretim programındaki kazanımlarda en fazla yer verilen 21.yy becerisi iletişim ve işbirliği (n=11, %37)’dir. Bunu sırasıyla eleştirel düşünme (n=6, %20), girişimcilik ve öz-yönetim (n=5, %16.6), bilgi okuryazarlığı (n=3, %9.9) problem çözme (n=2, %6.6), sosyal ve kültürlerarası (n=2, %6.6) ve son olarak liderlik ve sorumluluk (n=1, %3.3) becerileri takip etmektedir. Yaratıcı düşünme, medya okuryazarlığı, bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı, esneklik ve uyum, üretkenlik ve sorumluluk becerilerine yer verilmediği belirlenmiştir. Aşağıda 21.yy becerileri ile ilişkilendirilen örnek kazanımlar verilmiştir.

✓ HB.1.1.2. Kendisiyle akranları arasındaki benzer ve farklı yönleri ayırt eder. (Eleştirel Düşünme)

✓ HB.1.1.10. İhtiyaç duyduğu durumlarda okul çalışanlarından yardım alır. (Problem Çözme)

✓ HB.1.1.17. Kullanacağı ders araç ve gereçlerini seçer. (Girişimcilik ve Özyönetim)

- ✓ HB.1.1.6. Bayrak töreninde nasıl davranması gerektiğini kavrar. (Sosyal ve Kültürlerarası)
- ✓ HB.1.1.12. Okul kurallarına uyar. (Liderlik ve Sorumluluk)
- ✓ HB.1.2.4. Evde aile bireyleri ile iletişim kurarken nezaket kurallarına uyar. (İletişim ve işbirliği)
- ✓ HB.1.4.6. Teknolojik araç ve gereçleri güvenli bir şekilde kullanır. (Bilgi ve İletişim Teknolojileri)

Araştırmanın ikinci alt problemi “hayat Bilgisi dersi öğretim programının 2. Sınıf kazanımlarının 21.yy becerilerine göre dağılımı nasıldır?” Şeklinde ifade edilmiştir. Buna bağlı olarak elde edilen veriler tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4: 2. Sınıf hayat bilgisi dersi kazanımlarının 21. Yy becerilerine göre dağılımı

21. YY BECERİLERİ		ÜNİTELER													
		Okulumuzda Hayat		Evimizde Hayat		Sağlıklı Hayat		Güvenli Hayat		Ülkemizde Hayat		Doğada Hayat		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğrenme ve Yenilenme Becerileri	Yaratıcı düşünme	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2.6	1	2.6
	Eleştirel düşünme	-	-	-	-	2	5.2	1	2.6	-	-	2	5.2	5	13
	Problem çözme	-	-	-	-	-	-	1	2.6	-	-	1	2.6	2	5.2
	İletişim ve İşbirliği	6	15.6	3	7.8	-	-	1	2.6	-	-	-	-	10	27
Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri	Bilgi Okuryazarlığı	-	-	1	2.6	-	-	-	-	2	5.2	1	2.6	4	10.6
	Medya Okuryazarlığı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Bilgi ve İletişim	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Teknolojileri Okuryazarlığı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Yaşam ve Meslek Becerileri	Esneklik ve Uyum	1	2.6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2.6
	Girişimcilik ve Öz-Yönetim	2	5.2	4	10.4	2	5.2	-	-	-	-	-	-	8	20.8
	Sosyal ve Kültürlerarası	-	-	-	-	1	2.6	-	-	2	5.2	-	-	3	7.8
	Beceriler	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2.6	1	2.6
Üretkenlik ve Sorumluluk	Üretkenlik ve Sorumluluk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2.6	1	2.6
	Liderlik ve Sorumluluk	1	2.6	-	-	-	-	2	5.2	-	-	-	-	3	7.8
Toplam		10	26	8	20.8	5	13	5	13	4	10.6	6	16.6	38	100

Tablo 4 incelendiğinde, 2.sınıf hayat bilgisi dersi öğretim programındaki kazanımlarda toplam 38 kazanımın 21.yy becerileri ile ilişkili olduğu görülmektedir. 2.sınıf öğretim programındaki kazanımlarda en fazla iletişim ve işbirliği(n=10, %27) becerisine yer verilmiştir. Bunu sırasıyla girişimcilik ve öz-yönetim(n=8, %20,8), eleştirel düşünme(n=5, %13), bilgi okuryazarlığı (n=4, %10,6), sosyal ve kültürlerarası(n=3, %7,8), liderlik ve sorumluluk(n=3, %7,8), problem çözme(n=2, %5,2) becerileri takip etmektedir. Yaratıcı düşünme(n=1, %2,6), esneklik ve uyum(n=1, %2,6) ve son olarak üretkenlik ve sorumluluk (n=1, %2,6) becerilerine ise aynı oranda yer verilmiştir. Medya okuryazarlığı, bilgi ve teknolojileri okuryazarlığı becerilerine yer verilmemiştir. Aşağıda 21.yy becerileri ile ilişkilendirilen örnek kazanımlar verilmiştir.

- ✓ HB.2.1.1. Kendini farklı özellikleriyle tanıtır. (İletişim ve İşbirliği)
- ✓ HB.2.1.2. Bireysel farklılıklara saygı duyar. (Esneklik ve Uyum)
- ✓ HB.2.1.3. Ders araç ve gereçlerini günlük ders programına göre hazırlar.(Girişimcilik ve Öz-yönetim)
- ✓ HB.2.1.6. Okul kaynaklarını ve eşyalarını kullanırken özen gösterir. (Liderlik ve Sorumluluk)
- ✓ HB.2.2.6. Evdeki kaynakları tasarruflu kullanmanın aile bütçesine katkılarını araştırır. (Bilgi Okuryazarlığı)
- ✓ HB.2.4.1. Ulaşım türlerini ve araçlarını sınıflandırır. (Eleştirel Düşünme)
- ✓ HB.2.4.4. Acil durumlarda yardım alabileceği kurumları ve kişileri bilir.(Problem Çözme)
- ✓ HB.2.5.7. Ülkemizde yaşayan farklı kültürdeki insanların yaşam şekillerine ve alışkanlıklarına saygı duyar. (Sosyal ve Kültürlerarası)
- ✓ HB.2.6.4. Tüketilen maddelerin geri dönüşümüne katkıda bulunur.(Yaratıcı Düşünme)
- ✓ HB.2.6.7. Doğa olayları ve doğal afetlere karşı alınabilecek önlemleri açıklar.(Üretkenlik ve Sorumluluk)

Araştırmanın üçüncü alt problemi “hayat bilgisi dersi öğretim programının 3. Sınıf kazanımlarının 21.yy becerilerine göre dağılımı nasıldır?” Şeklinde ifade edilmiştir. Buna bağlı olarak elde edilen veriler tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5: 3. Sınıf hayat bilgisi dersi kazanımlarının 21. Yy becerilerine göre dağılımı

21. YY BECERİLERİ	ÜNİTELER														
	Okulumuzda Hayat		Evimizde Hayat		Sağlıklı Hayat		Güvenli Hayat		Ülkemizde Hayat		Doğada Hayat		Toplam		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Öğrenme ve Yenilenme Becerileri	Yaratıcı düşünme	1	3.5	1	3.5	-	-	-	-	-	-	1	3.5	3	10.5
	Eleştirel düşünme	-	-	1	3.5	-	-	-	-	1	3.5	-	-	2	7
	Problem çözme	-	-	-	-	-	-	4	15	-	-	-	-	4	15
	İletişim ve İşbirliği	5	17.5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	17.5
Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri	Bilgi Okuryazarlığı	-	-	-	-	-	-	-	-	2	7	1	3.5	3	10.5
	Medya Okuryazarlığı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Bilgi ve İletişim	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Teknolojileri Okuryazarlığı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Yaşam ve Meslek Becerileri	Esneklik ve Uyum	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Girişimcilik ve Öz-Yönetim	1	3.5	1	3.5	-	-	-	-	1	3.5	-	-	3	10.5
	Sosyal ve Kültürlerarası	-	-	-	-	-	-	-	-	2	7	-	-	2	7
	Beceriler	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	Üretkenlik ve Sorumluluk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Liderlik ve Sorumluluk	-	-	1	3.5	2	7	1	3.5	1	3.5	1	3.5	6	22
Toplam		7	25	4	15	2	7	5	17.5	7	25	3	10.5	28	100

Tablo 5 incelendiğinde, 3.sınıf hayat bilgisi dersi öğretim programındaki kazanımlarda toplam 28 kazanımın 21.yy becerileri ile ilişkili olduğu görülmektedir. Kazanımlar en fazla liderlik ve sorumluluk(n=6, %22) becerisi ile ilişkilidir. Bunu sırasıyla iletişim ve işbirliği (n=5, %17,5), problem çözme(n=4, %15) becerileri takip etmektedir. Kazanımlarda yaratıcı düşünme(n=3, %10,5), bilgi okuryazarlığı(n=3, %10,5) ve girişimcilik ve öz-yönetim(n=3, %10,5) becerileri aynı oranda yer almaktadır. En az ise eleştirel düşünme(n=2, %7) , sosyal ve kültürlerarası(n=2, %7) becerilerine yer verilmiştir. Medya okuryazarlığı, bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı, esneklik ve uyum, üretkenlik ve sorumluluk becerileri ile ilişkili kazanım bulunmamaktadır. Aşağıda 21.yy becerileri ile ilişkilendirilen örnek kazanımlar verilmiştir.

- ✓ HB.3.1.8. Okula ilişkin istek ve ihtiyaçlarını okul ortamında demokratik yollarla ifade eder. (İletişim ve İşbirliği)
- ✓ HB.3.1.9. Okul kaynaklarının etkili ve verimli kullanımına yönelik özgün önerilerde bulunur.(Yaratıcı Düşünme)
- ✓ HB.3.1.10. İlgi duyduğu meslekleri ve özelliklerini araştırır.(Girişimcilik ve Öz-yönetim)
- ✓ HB.3.2.1. Aile büyüklerinin çocukluk dönemlerinin özellikleri ile kendi çocukluk döneminin özelliklerini karşılaştırır.(Eleştirel Düşünme)
- ✓ HB.3.4.4. Acil bir durum olduğunda ne yapacağını ve kimlerden yardım isteyebileceğini açıklar.(Problem Çözme)
- ✓ HB.3.4.7. Oyun alanlarındaki araçları güvenli bir şekilde kullanır.(Liderlik ve Sorumluluk)
- ✓ HB.3.5.3. Yakın çevresinde yer alan tarihî, doğal ve turistik yerlerin özelliklerini tanıtır.(Sosyal ve Kültürlerarası)
- ✓ HB.3.5.9. Yaptığı çalışmalarla ülkemize katkıda bulunmuş kişileri araştırır.(Bilgi Okuryazarlığı)

4. SONUÇLAR, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Araştırmada elde edilen sonuçlar şunlardır;

Hayat bilgisi dersi öğretim programında 1. sınıf kazanımları incelendiğinde. 21. yy becerilerinden bilgi, medya ve teknoloji becerilerinin (%9.9) en az; öğrenme ve yenilenme becerilerinin (%63.6) en fazla yer alan beceriler olduğu görülmektedir. Bu sonuç 1. sınıf hayat bilgisi dersi öğretim programı kazanımlarında bilgi,

medya ve teknolojileri becerilerine fazla yer verilmediğini göstermektedir. Öğrenme ve yenilenme becerilerinden en fazla iletişim ve işbirliği (%37.0) becerisine yer verilirken yaratıcı düşünme, medya okuryazarlığı, bilgi, iletişim ve teknolojileri, esneklik ve uyum, üretkenlik ve sorumluluk becerilerine hiç yer verilmediği sonucu bulunmuştur. Öğrenme ve yenilenme becerilerine programda fazlaca yer verildiği, ancak üniteler arasında dengeli bir dağılımın yapılmadığı görülmektedir.

Hayat bilgisi dersi öğretim programında 2. sınıf kazanımları incelendiğinde 21. yy becerilerinden bilgi, medya ve teknoloji becerilerinin(%10.6) en az; öğrenme ve yenilenme becerilerinin (%47.8) en fazla yer alan beceriler olduğu görülmektedir. Bu sonuç 2. sınıf hayat bilgisi dersi öğretim programı kazanımlarında bilgi, medya ve teknolojileri becerilerine fazla yer verilmediğini göstermektedir. Öğrenme ve yenilenme becerilerinden(47.8) en fazla iletişim ve işbirliği becerisine(%27.0) yer verilirken bilgi, medya ve iletişim becerilerinden medya okuryazarlığı, bilgi, iletişim ve teknolojileri okuryazarlığı becerilerine yer verilmediği sonucuna bulunmuştur.

Hayat bilgisi dersi öğretim programında 3. sınıf kazanımları incelendiğinde 21. yy becerilerinden bilgi, medya ve teknoloji becerilerinin (%10.5) en az; öğrenme ve yenilenme becerilerinin (%50.0) en fazla yer alan beceriler olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre 1. 2. ve 3. sınıf kazanımları ele alındığında bilgi, medya ve teknolojileri becerilerine her üç kademede de fazla yer verilmediği görülmüştür. Öğrenme ve yenilenme becerilerinden en fazla iletişim ve işbirliği(%17.5) becerisine yer verilirken bilgi, medya ve teknolojileri beceri alanından medya okuryazarlığı ve bilgi, iletişim ve teknolojileri okuryazarlığı; yaşam ve meslek beceri alanından esneklik ve uyum, üretkenlik ve sorumluluk becerilerine yer verilmediği sonucu bulunmuştur. Elde edilen sonuçlar göz önünde bulundurulduğunda öğretim programında 21. yüzyıl becerilerinden işbirliği ve iletişim, girişimcilik ve öz-yönetim, liderlik ve sorumluluk becerilerine fazla yer verilirken, öğretim programında yaratıcı düşünme, bilgi okuryazarlığı, medya okuryazarlığı, esneklik ve uyum, sosyal ve kültürlerarası beceriler, üretkenlik ve sorumluluk becerilerinin ise yeterince yer verilmediği görülmüştür.

Günümüz ilerleyen teknolojik süreçte bireylerin en çok ihtiyaç duyduğu becerilerden olan bilgi iletişim ve teknoloji okuryazarlığı becerisine yönelik kazanım sayısı çok az bulunmaktadır. Dolayısı ile öğretim programında yer alan kazanımların bu beceri gruplarına dengeli dağılmadığı belirlenmiştir. Bu sonuca paralel bir sonuca ulaşan başka bir araştırma Bektaş, Sellum ve Polat'ın (2019) yapmış olduğu 21. Yüzyıl öğrenme ve yenilikçilik becerileri açısından 2018 Hayat Bilgisi Dersi öğretim programını incelediği araştırmada; iletişim ve işbirliği becerilerine kazanımlarda daha fazla, eleştirel düşünme ve yaratıcı düşünme becerilerine daha sınırlı yer verildiği belirlenmiştir. Buradan çıkarılan sonuca göre eleştirel düşünme ve yaratıcı düşünme, iletişim ve işbirliği becerilerine yönelik elde edilen sonuç bu araştırmanın sonucu ile tam olarak örtüşmektedir. Kalemkuş (2021) fen bilimleri öğretim programı kazanımlarını 21.yy becerileri açısından incelendiği araştırma da, üçüncü ve dördüncü sınıf kazanımlarının eleştirel düşünme ve problem çözme becerisini geliştirmeye yönelik yeterli düzeyde olduğunu ifade ederken; eleştirel düşünme ve problem çözme becerileri çok fazla yer verilmeyen beceriler arasındadır. Belet-Boyacı ve Güner-Özer'in (2019) 21. Yüzyıl becerileri perspektifiyle Türkçe dersi öğretim programlarını değerlendirdiği araştırmada yaşam ve kariyer becerilerinden sosyal ve kültürlerarası, esneklik ve uyum becerilerine yalnızca 2005 programında yer verildiği; liderlik ve sorumluluk becerisine ise programların kazanımlarında hiç yer verilmediği belirlenmiştir. Hayat bilgisi dersi öğretim programı kazanımlarının incelendiği bu çalışmada ise bu sonuçtan farklı olarak liderlik ve sorumluluk becerilerine özellikle 3.sınıf öğretim programında oldukça yer verildiği görülmektedir. Bal (2018) tarafından yapılan Türkçe dersinin 21.yy becerileri açısından incelendiği araştırmada, öğrenme ve yenilenme becerilerine fazla yer verildiği sonucuna ulaşması bu araştırmanın sonuçları ile paralellik göstermemektedir. Sonuç olarak hayat bilgisi dersi öğretim programında 21. yy becerilerine yer verildiği, ancak dengeli bir dağılımın olmadığı görülmektedir. 21. yüzyılın gerektirdiği becerilere sahip bireyler yetiştirmek için programda bu becerilere daha fazla yer verilmesinin toplumsal açıdan olumlu sonuçlanacağı düşünülmektedir. Araştırmanın sonuçları doğrultusunda şu öneriler sunulmuştur;

- ✓ Hayat Bilgisi dersi öğretim programı kazanımları 21. yy becerilerine göre yeniden düzenlenebilir. 21. yy becerilerinin, kazanımlara dengeli bir şekilde dağılımı yapılabilir.
- ✓ Hayat Bilgisi dersi öğretim programı kazanımlarında bilgi toplumuna uyum sağlamayı kolaylaştırması için 21. yy becerilerinden bilgi, medya ve teknoloji becerilerini kazandırmaya yönelik daha fazla kazanım yer alabilir.

- ✓ Bireylerin toplumda yer alma sürecinin daha rahat olabilmesi için esneklik ve uyum, sosyal ve kültürlerarası becerileri kazandırmaya yönelik daha fazla kazanıma yer verilebilir.
- ✓ Sorgulayan, analiz edebilen, farklı durumlar karşısında çözüm üretebilen bireylerin var olabilmesi için eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme ve problem çözme becerilerine kazanımlarda daha fazla yer verilebilir.

KAYNAKÇA

- Akinoğlu, O. (2002). Hayat bilgisi öğretimi. C. Öztürk ve D. Dilek (Eds.), Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi içinde (s. 1-13). Ankara: Pegem A Yayıncılık
- Anagün, Ş. S., Atalay, N., Kılıç, Z. ve Yaşar, S. (2016). Öğretmen adaylarına yönelik 21. yüzyıl becerileri yeterlilik algıları ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. Denizli PAU, Eğitim Fakültesi Dergisi (40), 160-175.
- Bal, M. (2018).Türkçe dersinin 21. yy becerileri açısından incelenmesi, Turkish Studies,13(4),49-64.DOI: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.12922>
- Başaran, M. (2005). “Sınıf Öğretmeni Adaylarının Bilgi Okuryazarlıklarının Değerlendirilmesi”, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, S. 25 (3), s. 163-177.
- Bektaş, M., Sellum, F.S. ve Polat, D. (2019). 2018 hayat bilgisi dersi öğretim Programı'nın 21.yüzyıl öğrenme ve yenilikçilik becerileri açısından incelenmesi. Sakarya University Journal Of Education, 9, 129-147. DOI: <https://doi.org/10.19126/suje.537104>
- Belet-Boyacı, Ş.D. ve Güner-Özer, M. (2019). Öğrenmenin geleceği: 21. yüzyıl becerileri perspektifiyle Türkçe dersi öğretim programları. Anadolu Journal of Educational Sciences International, 9, 708-738. DOI: <https://doi.org/10.18039/ajesi.578170>
- Binbaşıoğlu, C. (2003). Hayat bilgisi öğretimi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Bozkurt, Ş. B. ve Çakır, H. (2016). Ortaokul öğrencilerinin 21. yüzyıl öğrenme beceri düzeylerinin cinsiyet ve sınıf seviyesine göre incelenmesi. PAU Eğitim Fakültesi Dergisi(39), 69-82. DOI: <http://dx.doi.org/10.9779/PUJE757>
- Cansoy, R. (2018). Uluslararası Çerçevelere Göre 21. Yüzyıl Becerileri ve Eğitim Sisteminde Kazandırılması 21st Century Skills According to International. DOI: <http://dx.doi.org/10.15869/itobiad.494286>
- Çelebi, M., ve Altuncu, N. (2019). 21. Yüzyıl Becerilerinin İngilizce Öğretim Programındaki Yeri. Educational Sciences Proceeding Book, 231.
- Dede, C. (2010). Comparing Frameworks for 21st Century Skills. J. Bellanca & R. Brandt (Eds.), 21st Century Skills: Rethinking How Students Learn içinde (s. 51–76). Indiana: Solution Tree
- Dutoğlu, G. ve Tuncel, M. (2008). “Aday öğretmenlerin eleştirel düşünme eğilimleri ile duygusal zekâ düzeyleri arasındaki ilişki”. Abant İzzet baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 8 (1):11-32.
- Dünya Ekonomik Forumu (2015). New vision for education: Unlocking the potential of technology. British Columbia Teachers' Federation.
- Eker, C. ve Akar Elekoğlu, A. (2020). Ortaokul Türkçe dersi öğretim programı kazanımlarının 21.yüzyıl becerileri açısından incelenmesi. The Journal of International Education Science, 24 (7), 1-19. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/INESJOURNAL.44584>
- Eryılmaz S. ve Uluyol, Ç. (2015). 21. yüzyıl becerileri ışığında fatih projesi değerlendirmesi. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 35(2), 209-229.
- Frameworks and Building Them in the Education System. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 7(4), 3112-3134.
- Gelen, İ. (2017). P21-program ve öğretimde 21. yüzyıl beceri çerçeveleri (ABD uygulamaları). Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi/Journal of Interdisciplinary Educational Research, 2, 15-29.
- Geisinger, K. F. (2016). 21st century skills: What are they and how do we assess them?. Applied Measurement in Education, 29(4), 245-249.

Kalemkuş, J. (2021). Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı Kazanımlarının 21.Yüzyıl Becerileri Açısından İncelenmesi. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 11 (1) , 63-87. DOI: <https://doi.org/10.18039/ajesi.800552>

Karakaş, M, M. (2015). Ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin fen bilimlerine yönelik 21. yüzyıl beceri düzeylerinin ölçülmesi (Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Kurudayıoğlu, M. ve Soysal, T. (2019). 2018 Türkçe dersi öğretim programı kazanımlarının 21.yüzyıl becerileri açısından incelenmesi. *Ahi Evran Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5, 483-496. DOI: <https://doi.org/10.31592/aeusbed.621132>.

MEB (2011). 21. yy öğrenci profili. https://www.meb.gov.tr/earged/earged/21.%20yy_og_pro.pdf , (Erişim tarihi: 30.03.2021).

Millî Eğitim Bakanlığı (2011). MEB 21. yüzyıl öğrenci profili. Ankara: Millî Eğitim Basımevi

Millî Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurumu Başkanlığı (2018). 2018 Hayat bilgisi dersi (1,2 ve 3. Sınıflar) öğretim programı <http://mufredat.meb.gov.tr/Programlar.aspx> (Erişim Tarihi: 29.03.2021).

OECD. (2018). The future of education and skills: Education 2030. <https://www.oecd.org/education/2030/E2030%20Position%20Paper%20> adresinden 1.04.2021 tarihinde erişilmiştir.

Partnership for 21st Century Skills P21 (2019) Framework for 21st century learning. <https://www.battelleforkids.org/networks/p21> adresinden 1.04.2021 tarihinde erişilmiştir.

Partnership for 21st Century Skills. (2015). P21 framework definitions. <http://www.p21.org/storage/documents/docs/P21> adresinden 1.04.2021 tarihinde erişilmiştir.

Trilling, B. & Fadel, C. (2009). 21st century skills: Learning for life in our times. Jossey-Bass, Francisco.

Tuğluk, M. N., & Özkan, B. (2019). MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programının 21. yüzyıl becerileri açısından analizi. *Temel Eğitim*, 1(4), 29-38.

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (2018). Hayat boyu öğrenme için anahtar yetkinlikler. https://www.myk.gov.tr/images/articles/TYC/Yayinlar/Hayat_Boyu_Ogrenme_icin_Anahtar_Yetkinlikler_Tavsiye_Karari_2018.pdf , (Erişim tarihi: 01.04.2021).

Walser, N. (2008). Teaching 21st century skills. *Harvard Education Letter*, 24(5), 1-3.

Wagner, T. (2008). The global achievement gap: Why even our best schools don't teach the new survival skills our children need-and what we can do about it: Basic Books.

Wrahatnolo, T., Munoto (2018). 21st centuries skill implication on educational system. In IOP Conference Series: Materials Science and Engineering, 296 (1), 1-7. <https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1757-899X/296/1/012036/pdf>, (Erişim tarihi: 07.04.2021)

Yalçın, S. (2018). 21. yüzyıl becerileri ve bu becerilerin ölçülmesinde kullanılan araçlar ve yaklaşımlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 183-201. DOI: <https://doi.org/10.30964/auebfd.405860>

Yalı, S. (2021). 21. Yüzyıl Becerileri Perspektifinden Tarih Eğitiminin Yönü. *İnsan ve İnsan*, 8(27), 209-233. DOI: <https://doi.org/10.29224/insanveinsan.818785>

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık